

Motion till riksdagen 2007/08:U11

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**
med anledning av skr. 2007/08:85

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för folkhälsa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för jobb.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för en bättre miljö.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för jämställdhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för kunskap.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för en bättre värld.

Motivering

Socialdemokraterna vill att EU i grunden ska vara ett mellanstatligt samarbete, där vi tillsammans med de andra medlemsstaterna kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar.

Med EU kan vi göra Sverige bättre om vi samarbetar om saker som påverkar oss, som miljön eller jobben. Vi kan också påverka vår omvärld i kampen mot fattigdom, för demokrati och fred mycket effektivare om vi arbetar genom EU än vad vi kan genom att enbart agera på egen hand i utrikespolitiken.

Därför är det viktigt att Sverige för en aktiv EU-politik för folkhälsa, jobb, en bättre miljö, jämställdhet, kunskap och en bättre värld.

Fel! Okänt namn

Folkhälsa

Precis som det framgår av regeringens skrivelse är folkhälsofrågorna i första hand en nationell kompetens. Men det händer att det som är grundläggande för EU, i det här fallet främst den fria rörligheten för varor, kommer i konflikt med folkhälsopolitiska överväganden. Det gäller till exempel alkohol, kemikalier och tillsatser i livsmedel.

Sverige tillhör de länder som länge haft hög ambition när det gäller förebyggande folkhälsoarbete och restriktiv användning av kemikalier och tillsatser i mat och godis. Praktiska exempel på detta är hur en restriktiv alkoholpolitik formats för att främja folkhälsan och hur farliga färgämnen varit förbjudna i godis.

Båda dessa områden är exempel på praktiska fall där höga svenska ambitioner fått stå tillbaka på grund av olika regler och beslut i EU. En del i den svenska alkoholpolitiken var de införselregler som tidigare fanns. Dessa togs bort eftersom alkohol inom EU betraktades som en handelsvara vilken som helst.

Nyligen har det slagits fast att EU inte ser någon anledning till att förbjuda s.k. azofärgämnen i godis och mediciner. Vissa studier tyder på att dessa leder till överaktivitet och koncentrationsstörningar hos barn, och de kan bevisligen leda till hudutslag. Framför allt på grund av det senare har dessa konstgjorda färgämnen inte använts i Sverige. Nu kommer det att bli fritt fram.

Den svenska regeringen måste bli betydligt mer pådrivande i EU för det förebyggande folkhälsoarbetet. Det som Sverige redan uppnått måste i största möjliga mån försvaras. Men det handlar inte enbart om ett nationellt intresse utan också en solidaritet med andra människor. EU ska ha regler som genom försiktighet och måttlighet värnar folkhälsan och gör det enkelt för konsumenterna att handla hälsosamt.

Sverige tog tillsammans med Finland tidigare olika initiativ i spritskattefrågan. Den borgerliga regeringen har inte i tillräcklig utsträckning följt upp eller drivit denna fråga vidare.

Denna passivitet är allvarlig. Sverige ska i EU driva på för minskade införselnivåer och ökade minimiskatter på alkohol. Det är inte rimligt att se alkohol som en handelsvara vilken som helst.

Rörligheten för människor inom EU är en stor och viktig möjlighet som bör öka. Det betyder samtidigt att medborgare i ett EU-land allt oftare kommer att behöva söka vård i ett annat EU-land för att man arbetar eller studerar där. Det är naturligt att människor i första hand vill söka bra vård i sitt närområde, men det kommer att bli allt vanligare att denna vård av olika skäl är gränsöverskridande.

För att reglera ersättningsfrågor när medborgare i ett EU-land söker vård i ett annat EU-land finns i dag förordningen 1408/71. Utifrån denna förordning har EG-domstolen vid ett flertal tillfällen behandlat enskilda fall som format en praxis. Vi anser att det är olyckligt när enskilda rättsfall utformar viktig praxis på hälso- och sjukvårdens område. Det bör i stället vara de politiskt ansvariga regeringarna i medlemsstaterna som beslutar om vilka regler som

ska gälla för den gränsöverskridande vården och medborgarnas möjlighet att söka vård i annat EU-land.

De grundläggande värden som bör prägla hälso- och sjukvården – likvärdig vård för alla medborgare, vård som är tillgänglig för alla utifrån behov och en solidarisk finansiering som gör det möjligt för alla medborgare att få vård – antogs av EU:s ministerråd i juni 2006. Vi socialdemokrater anser att sjukvården i första hand är en gemensam nyttinghet för medborgarna som alla bör ha tillgång till utifrån dessa värden. Hälso- och sjukvården bör inte behandlas och regleras som en näringsverksamhet bland andra där medborgaren blir kund utan som en social rättighet som medborgaren har rätt till utifrån sina behov och sitt okränkbara människovärde.

Kommissionen arbetar just nu med ett direktiv som ska reglera den gränsöverskridande vården inom unionen. Vi vill att Sverige i den processen aktivt arbetar för att sjukvården ska vara en nationell angelägenhet där behoven styr tillgången till vård. Det är viktigt att skapa ett tydligt regelverk som ger förutsägbarhet för medborgarna och att motarbeta förslag som leder till att det utvecklas en europeisk vårdmarknad där sjukvård blir en handelsvara. För att medlemsstaterna ska kunna erbjuda sina medborgare högkvalitativ vård med rimliga planeringsförutsättningar och utan onödig väntan måste det finnas möjlighet att kräva förhandstillstånd för viss vård (sjukhusvård eller annan mycket specialiserad eller dyrbar vård).

Jobb

Under det gångna året var utan tvekan den s.k. Lavaldomen den mest avgörande händelsen för jobben och arbetsmarknaden i Sverige och EU. Domslutet överraskade de flesta och är ett hot mot den svenska avtalsmodellen.

Åtminstone delar av den borgerliga regeringen säger sig ställa sig bakom den svenska avtalsmodellen. Hur långt bakom får dock sägas vara oklart. Ändå är det just därifrån som initiativen nu måste komma. Det är i första hand genom ändringar och förtydliganden av den svenska lagstiftningen som problemen efter Lavaldomen måste lösas.

Sverige måste ständigt arbeta för att utformningen av olika EU-direktiv eller andra regler inte omöjliggör den svenska modellen för att reglera arbetsmarknaden genom dispositiv lagstiftning och avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Det är viktigt att utveckla EU:s arbetsmarknad så att fler kommer i arbete och att levnadsstandarden är på en jämn och hög nivå i samtliga medlemsstater. I dag är variationerna stora, och det skapar naturligtvis spänningar inom unionen. Den dynamik som finns kan vara negativ eller positiv – det avgörande är hur den används.

Lavaldomen riskerar att skapa en situation med en negativ dynamik där lönerna i hela EU pressas nedåt. Bli det resultatet kommer det att innebära att EU-länderna tappar i välförstånd och att samhällsutvecklingen stannar av.

Fel! Okänt namn på

Målet måste vara att göra det möjligt för fattigare delar av EU att utvecklas. Människor i dessa områden måste få en utveckling som höjer dem till de högsta nivåerna inom EU. Vi vill inte ha en utveckling där anpassningen och utjämningen sker ned till de lägsta nivåerna.

Den svenska regeringen måste i första hand på hemmaplan snarast slå fast att nödvändiga förändringar av den svenska lagstiftningen ska göras för att säkra den svenska avtalsmodellen. Vidare måste regeringen agera betydligt mer aktivt inom EU för att utveckla EU:s inre arbetsmarknad på ett sätt som leder till ökat välbefinnande, ökad trygghet, ordning och reda på arbetsmarknaden, att gällande avtal och regler i ett land tillämpas för alla som verkar där. I diskussioner och beslut om "flexicurity" måste regeringen betona tryggheten lika mycket som den hittills betonat vikten av flexibilitet. En verklig flexibilitet, som också blir accepterad bland företag och anställda, måste bygga på en väl fungerande trygghet. Det ena utan det andra är inte möjligt.

Vi vill också slå vakt om kvinnors möjlighet att verka på arbetsmarknaden på samma villkor som män. Vi ser med oro på att en stor del av de nya jobben för kvinnor handlar om jobb med lägre löner och begränsad arbetstid.

Sverige och Europa ska konkurrera i en alltmer globaliserad värld. För att detta ska fungera och utvecklas med det intensiva konkurrenstryck som globaliseringen skapar, krävs ett nära samarbete mellan staten och arbetsmarknadens parter. I Sverige initierade vi socialdemokrater strategiska branschprogram som innehåller bl.a. forsknings-, utbildnings- och infrastrukturinsatser. De togs fram i samarbete mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer för att stärka Sveriges konkurrenskraft i nyckelbranscher. Av EU ses detta som ett gott exempel, och vi socialdemokrater anser att det är ett sätt att genomföra Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning, men regeringen är beklagligt ointresserad.

Bättre miljö

Den 1 juli 2007 började införandet av EU:s nya kemikalierregler Reach. Genom Reach kommer miljön i EU att totalt sett bli bättre, även om det i Sverige på vissa punkter kan bli försämringar. Det viktiga är att en ny, mer ambitiös europeisk nivå satts. Från den måste sedan arbetet gå vidare för ännu hårdare regler och ännu bättre miljö.

Det är ingen tvekan om att det är på miljöområdet som EU har störst relevans i medborgarnas ögon. EU måste som helhet arbeta för kraftigt minskade utsläpp. Sverige måste vara pådrivande i det arbetet. Den linje som den borgerliga regeringen försöker välja, som går ut på att andra ska minska sina utsläpp så att Sverige slipper, är inte acceptabel.

Det är bra att EU-kommissionen nu ställer konkreta krav när det gäller utsläppsnivåerna, men både EU och Sverige kan bättre. Även om Sveriges krav är bland de tuffaste ligger ambitionsnivån ändå under den som den socialdemokratiska regeringen slog fast.

Fel! Okänt namn på

Ett viktigt verktyg för att förbättra miljön är att minska transporternas negativa miljöpåverkan. Sverige bör verka aktivt för ett effektivare tågtransportnät inom EU. De nationella järnvägssystemen måste bli kompatibla och lagstiftningen synkroniseras. Då först – och parallellt med EU-kommissionens strävan att öka andelen förnybar energi – har tågtrafiken en chans att bli ett realistiskt transportalternativ inom EU.

Sverige har fram tills nu visat världen att det går att förena satsningar på förnybar energi och utsläppsminskningar med ökad tillväxt. Det har gjort oss till ett föregångsland. Regeringen Reinfeldts krav på lägre ambitioner för Sverige riskerar nu att förstöra vår trovärdighet i de internationella förhandlingarna. Detta kommer att göra det mycket svårt för Sverige att som EU-ordförande leda världen till ett nytt klimatavtal 2009. Den som ställer sig sist i ledet kan inte leda.

Jämställdhet

Sverige har kommit långt på jämställdhetsområdet i många avseenden, men det finns mycket kvar att göra. Våra erfarenheter har gjort oss till förebild för många andra länder i deras arbete med att nu öka jämställdheten. Att det i dag sker en utveckling i övriga EU-länder, där barn t.ex. erbjuds förskola och båda föräldrarna samtidigt får möjlighet att arbeta, är bra för EU som helhet, men det är också bra för Sverige.

När det Sverige redan gjort sprids till fler skapar det nya möjligheter att gå vidare i det svenska jämställdhetsarbetet. Då kan Sverige komma vidare bort från reaktionära förslag som i praktiken enbart syftar till att minska jämställdheten.

Det europeiska jämställdhetsinstitutet med säte i Vilnius är en viktig institution för att utveckla jämställdhetsfrågorna inom EU. Dock finns i dag ingen direktör utsedd att leda institutet. Regeringen bör aktivt arbeta för att en sådan utses, gärna en svensk och gärna en kvinna – inte minst med tanke på att de flesta jobb med hög position inom EU innehas av män.

Kunskap

Lissabonstrategin syftar till att EU 2010 ska vara den ledande kunskapsbase-
rade ekonomin i världen. Att öka utbildningsnivån hos medborgarna inom EU är ett av målen. Denna ambition måste genomsyra hela utbildningspolitiken på alla nivåer. Därför är det viktigt att kunskapskraven inom gymnasiet inte sänks, utan kärnämnen ska vara obligatoriska på såväl yrkes- som studieförberedande program. Att minska antalet utbildningsplatser i högskolan går emot både Lissabonstrategins mål och utvecklingen i Europa, och skulle sätta Sverige på efterkälken. Högskolan behöver tvärtom successivt byggas

Fel! Okänt namn på

ut. Studenter måste också ha goda möjligheter att studera på olika lärosäten runt om i EU.

Lissabonstrategin tar särskilt upp vikten av det livslånga lärandet. Därför är det viktigt att Sverige satsar på flera former av eftergymnasiala utbildningar och vidareutbildning för yrkesverksamma och arbetslösa. Ett tillgängligt och generöst studiemedelssystem och avgiftsfrihet för alla studenter från EES-länder är andra hörnstenar för att möjligheten till ett livslångt lärande ska vara en realitet för alla.

Vi ser ingen motsättning mellan satsningar på akademisk excellens inom forskning och högre utbildning och satsningar på en höjd kunskapsnivå för hela folket. Tvärtom bär de upp varandra. Ska EU vara den ledande kunskapsbaserade ekonomin i världen krävs ett brett synsätt, en hög kvalitet i alla skol- och utbildningsformer, och ambitionen att vilja höja hela folkets utbildningsnivå utifrån individens förutsättningar och ambitioner. För Socialdemokraterna är det viktigt att globaliseringen och den ökade konkurrensen möts genom ökad kunskap, inte genom sänkta löner. Arbetet inom Lissabonstrategins ram måste fortsätta, och Sverige måste vara pådrivande för en fortsättning efter 2010.

En bättre värld

EU har en viktig roll att spela i världen och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbetet. Grunden för den gemensamma utrikespolitiken är strävandet efter gemensamma ståndpunkter. Det här är naturligtvis inte alltid lätt. Ändå är det viktigt och värdefullt att hålla fast vid detta.

Vetorätten på utrikespolitikens område måste gälla även i fortsättningen. Ytterst bidrar den till att utveckla gemensamma ståndpunkter inom EU, och när EU väl kan agera enat innebär det en betydande styrka på den internationella scenen.

Sverige ska naturligtvis i största möjliga mån eftersträva enighet inom EU, men går inte enighet att uppnå måste Sverige alltid vara berett att hävda sin uppfattning. Sverige har historiskt varit ett land som sett till vår storlek spelat en oproportionerligt stor roll i den internationella debatten. Genom att i dag agera tillsammans med övriga EU-länder kan vår utrikespolitik få den tyngd som ett gemensamt EU-agerande ger.

EU och dess medlemsstater är världens största biståndsgivare och detta har också en stark påverkan på vår omvärld. Genom olika samarbeten med de länder som finns i EU:s geografiska närområde kan EU arbeta för att skapa en utveckling som gör att skillnaden mellan innanför och utanför EU:s gräns blir lägre än i dag. Genom ett solidariskt handlande kan EU bidra inte bara till välstånd och utveckling inom EU utan också till välstånd och utveckling i hela världen.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 mars 2008

Urban Ahlin (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Carin Runeson (s)